

75

ההסתדרות הכללית של העובדים העבריים בארץ-ישראל

ה ק ב ו ך ה מ א ו ח ד

יומן המשק

ג ב ע ת - ח י י ם

19.4.63

יומן מס' 694

יום ו', כ"ה ניסן תשכ"ג

י ו ם ה ז כ ר ו ן ל ש ו א ה ו ל מ ר ד

אשרי הגפרור שנשרף והצית להבות,
אשרי הלהבה שבערה בסחרי לבבות.
אשרי הלבבות שידעו לחדל בכבוד ...
אשרי הגפרור שנשרף והצית להבות.

חנה סנש
סרדיצה, 2.5.1944

הזמנים - ימי מלחמה בין רוסיה וגרמניה, באוקטובר 1941. הגרמנים כבשו את העיר סטאלינו (דונבס, איזור ממכרות בחבל הנהר דון), ואני אז חייל בצבא האדום. לפי פקודה שקבלנו היה עלינו להשאר בתוך העיר הכבושה כ-50 חיילים, עד לפקודה חדשה, במחבוא.

זמן קצר לפני הכיבוש הגיעו לסטאלינו הרבה פליטים יהודים וגם קצת אוקראינים שברחו מפני הגרמנים, והנה שוב פקד אדום הגורל, והגרמנים גם כאן. הרוסים שיכנו את הפליטים, כ-300 איש, בתוך בנין גדול של בית-ספר. בין הפליטים זקנים, נשים וטף וגם קומץ קטן של צעירים.

לא עברו יומיים והגרמנים שמו מצור על בנין בית הספר והתחילו קודם כל לחפש יהודים. הם הגיעו ב-5 מכוניות לאותו בית ודרשו שכל היהודים ייצאו לעבודה". הקבוצה של הפליטים כלה סרבה, והתפתח קרב בו נהרגו שני גרמנים. בשום אופן לא הצליחו הגרמנים להתגבר עליהם. הגרמנים ניסו להביאו חגבורת גדולה מאד והתחילו להפגין את המקום - נשרף בית הספר עם האנשים, נשים וטף, נספו באופן טרגי 250 איש - ממש עשו מרד ונספו כגיבורים. קומץ קטן של צעירים הצליחו לצאת ולהצטרף אלינו; אחדים מהם נשארו בחיים ונמצאים כיום בארץ.

לנו, לעם היהודי אסור לנו לשכוח את זאת ולעולם לא נשכח.

קלמן שמש

אבין מת. בעצב ובצער
קבלת את הידיעה. כלא תופסת
מביטה עיניך על הנייר
עליו כתוב: אבין מת --
אמנם היה חולה, חושב לבך,
אמנם היה זקן, אך מה קשה
לשאת את העובדה.
ומתאבל אתה על מות אבין,
עצוב הולך אתה ללוויה
לחל למת כבוד אחרון.
ושם רחוק מת בן-אדם
הוא מת בלי מחלה.
רצה לחיות, יכול להחיות -

נרצח ביד גסה.
נרצח באונס, ללא תנאי,
נרצח בעינוניים.
נרצח ברעל או בכדור
אחד מאלפים.
בנו לא בא ללוויה
ולעולם הוא לא ידע
איך אבא מת עליו.
איפה קבור הוא היקר
אינו שואל הבן.
יודע הוא כי מיותר
לשאול, לו קבר אין.

מרים פרוינד

המזכיר -
במז, וכ
בדיון -
לבנות כ
החקייכ -
מצב העול
המזכירות
- דוד הצ
המזכירות
מדובר בע
טכניות א
בין בעלי
ניבשים ל
- ועדת ה
נסיעתם ש
חובא לאס

- בקשר
מסר דוד
אלינו לא
הגרעין ה
- יציאת
החצי-שנת
פחרון לצ
ייפגע קש
- נתקבל
לנסיון,
המזכירות
- נעמי
- נמסר ע

מתיק

השבוע
על דמות ב
היטורדיה ה
כשלנו - ו
יכול לספק
חינוך ילד
הקיים היא
לפתרון אי
הדיוני
ולאחר מכן
מגובשות ל
- בשבוע
ניוח והנמ
העיקרי בא
מתאימים ל
- יחיאל
גביח. אנ
- מייעוץ
החדש -

ב מ ז כ י ד ו ת

פסח במזל בנורח

מ ז ל ט ו ב

לנורית ולאורי,

למשפחות ארונדה וגוספריד

להולדת הבת - הנכדה - הנינה

ח מ ר

לרבקה ולגיאורא

למשפחות קופלר וברומל

להולדת הבת - הנכדה - הנינה

א ס ג ת

למשפחת כדורי

לשלומית ולאבי בפלמחים

להולדת הבת - הנכדה

ר ו נ י

XX

יום הולדת - חגיגה נחמדת

ארבע שנים למועדון

הם פרק זמן קצר.

לכן פשוט הוא החשבון

ואין הרבה לאמר.

רק זאת: נעים פה לבלות

על כוס תה חם, מתוק.

שוטפת לה שיחה קלה

על כל ענין קרוב-רחוק.

ואם חשקת - יש ויש!

גם כוס חלב, גם גס-קפה

וללתיים מזומנות

מינים שונים של מאפה.

ספרות ועתונות לרוב

חמצא עיון וגם בידור.

יש יד דואגת, יחס טוב

ונהנה כל הציבור.

על כן: נשא-נא ברכתנו

והיא כלל לא ברכה אנועה,

שישגשג מועדוננו

עד 120 שנה.

א--א

המזכירות סירה בשטחי הכותנה שלנו
במרץ, וכן בכרם ובמטע במהדרין.

בדיון על תכניות בניה לביה"ס סוכם
לבנות ביתה ודיור ל-24 ילדים.

החקיים דיון עם ועדת הקליטה על
מצב העולים במשקנו והבעיות שהתעוררו.
המזכירות החוותה קו פעולה לועדה.

דוד הציג הצעות ארגון לעבודת
המזכירות עם העברתה לבית המוסדות.
מדובר בעיקר על בצוע עבודות מזכירות
טכניות אשר דורשות שכלול והתאמת יתר
בין בעלי התפקידים. נוסף על כך
ניגשים לסידור ארכיון המשק.

ועדת החברים המליצה על אישור
נטיעתם של הברס ופדות לחו"ל. הפניה
חובא לאספה לאישור.

ב א ס פ ת

בקשר להמשך הביורו על עתיד יד-חנה
מסר דוד כי מזכירות הקבוץ מוכנה לבוא
אלינו לאספה רק אחרי שיחברו מצבו של
הגרעין המתארגן לישוב יד-חנה.

יצאתה של חוה שלו לסמינר הרעיוני
החצי-שנתי אושרה בתנאי שהמוסדות ימצאו
פתרון לצרכי כחות האדם בכרם, אשר
ייפגע קשה אם חוה תצא כעת לסמינר.

נחקבלו קרובי זבולון לשנה אחת
לנסיון, לפי התנאים שסוכם בינם ובין
המזכירות.

נעמי יבנין נבחרה לסדרנית עבודה.

נמסר על עזיבתו של דב קרטי את המשק.

X-X-X-X

מתיק מרכות החינוך

השבוע התחיל במועצה החינוך הדיון
על דמות ביה"ס שלנו ועתידו. השאלה
היסודית היא אם בית ספר במספר ילדים
כשלונו - ובעתיד הקרוב המספר יקטן -
יכול לספק את הדרישות הגורונות של
חינוך ילדים. אי-שביעות הרצון עם
הקיים היא משותפת לכלם, אך הדרכים
לפתרון אינם נהירים עדיין.

הדיונים ימשכו במוסדות החינוך,
ולאחר מכן יובאו מסקנות והצעות
מגובשות להכרעת האספה.

בשבוע הבא יצאו רוב הכיתות הבינו-
ניות והנמוכות לטיוליהם השנתיים. הקשי
העיקרי בארגון הטיולים - חוסר מדריכים
מחאימים לעזרת המורות והמטפלות.

X-X-X-X

יתאל רדר חזר מבית-החולים ומחלים
בבית. אנו מחלים לו החלמה מהירה.

X-X-X-X

מיעוט האינפורמציה ביומן זה - בגלל החגים ומצב המזכירות בהעברה למשכנה
החדש - ועם הציבור בסליחתה.

ליל הסדר, אולם "הפועל", וכל הכרוך בכך

המושגים "חג החרות", לשבת מסובין בליל הסדר, ולחגיגת הפסחים באולם "הפועל" - לא מתישבים ביוחד. יש להפריד, לשנות ולהגיע להסדר הבעיה.

במקצת על ההגדה והחלק האמנותי: יש להגיד את השבחה בפניו - יובל הדרי עמו במבחן, מקהלת הילדים, המחולקת לשתיים - השבחה הבוגרת לפני הסעודה והשבחה הצעירה אחרי הסעודה - והתזמורת היו על רמה, כשהצטיין במיוחד החליל; והמחול השתלב יפה בפרקי ההגדה. חבל רק שפסחו על כמה פרקים כמו "אחד מי יודע" ואחרים שמנגנונם שגורה בפי הציבור.

לא נראית לי הבאת העומר בדיקוד החברות, אמנם הבצוע היה יפה והחברות השתדלו - אבל למה הוציאו את זה מהילדים? אפשר לשלב אחרת שיתוף של הציבור הבוגרת בהגדה.

הוציאה לשדה לטכס קציר העומר בוטלה משום מה. האם אין ערך לזה לחברים ולילדים ולחברה שלנו הגדולה?

וכעת ללילסדר. ועדת החרבות עשתה גדולות בהכנת האולם ושיפורו ובחלק הדקורטיבי - אבל הישיבה הצפופה ע"י השלחנות הצרים והכרח האכילה בצורה זו הם מעל לכח הסבל של הציבור שלנו. המטבח השקיע מחשבה, עבודה, עמל ורצון טוב בהכנת האוכל - ונשאלת השאלה: האם הציבור נהנה מזה? ופה עולה המחשבה: האפשר לשנות, ובמה? מובן שלא כל כך מהר יהיה לנו אולם מתאים לחברה כשלנו; בחוץ גם כן לא נוכל להסב, בגלל התנאים האקלימיים של העונה. בחנאים אלה ובמצב החברה שלנו לא נוכל בהרבה לשנות בנוהג של "הזמנת אורחים" עד כמה שלא נצמצם ועד כמה שלא נגביל. תמיד נשב צפופים. הדבר היחיד שניתן לעשות הוא לפחות להפריד בין הארוחה החגיגית לליל הסדר ובין הקראת ההגדה עם כיבוד קל.

מכאיב לראות שלמרות השינוי שנעשה השנה בהגשת האוכל, החברים והילדים לא נהנו מזה, על אף מאמציהם הגדולים של התורנים. כמה בזבוז של מצרכי אוכל יקרים שלא נאכלו...

אני מציע ללמוד מהמציאות ולהביא הצעות לפני אספת הקבוץ, אחרי דיון יסודי בוועדה החרבות ובוועדת החברה.

ההצעה שלי - הסעודה המשפחתית בחדר האוכל בשקט, בנוחיות ובהרגשת חג, כרגיל בשבתות ובחגים; והחלק השני - הקראת ההגדה, מקהלה, תזמורת וכו', עם כיבוד קל (יין, מצות, פירות, בוטנים, מיץ...). באולם הפועל - את זה אפשרי בצורה אחרת של ישיבה ע"י השולחן, ואם זה לא ניתן, אז בחנאים הקיימים.

אל נדחה, נחשוב בזמן, נדון, ואז נוכל לבצע לקראת השנה הבאה עלינו לטובה, את השנויים ההכרחיים, להנאת הציבור, הילדים והאורחים, הקלה למטבח ולוועדת החרבות, ולטובת כל המעוניינים.

י.ב. X-X-X-X

מאין נובעת הרגשת חג? מהו אותו "משהו" אשר לא ניתן להגדרה, המדליק לעתים את הניצוץ ויוצר את תגובת השרשרת העושה מאלף יחידים - בוגרים וצעירים, ילדים מכל הגילים, אורחים מכל מוצא, מבצעים ושומעים - המון חוגג אחד? אנו רק יודעים כי אותו "משהו" - לעתים הוא ישנו ולעתים הוא חסר, וכשבוא ישנו הוא תוצאה של עבודה ומחשבה רבה המושקעים על ידי המארגנים והמבצעים, והציבור מגיב ונדלק.

הפעם הוא היה. הציבור חגג. ישנו קרוב לשלש שעות, כלנו מסובין, על אף הישיבה הלא נוחה, על אף הצפיפות - לא, היה טוב להרגיש שאנו רבים - ואחר זה היה לרבים חבל להפריד ובחדר האוכל סובב המעגל עוד שעה ארוכה...

בדכה מיוחדת - ליובל, ללהקת המחול שידעה להתנועע בצורה כה חפזית ויפה על מטרים מעטים של כמה, למטבח על השנוי המהפכני בהגשת האוכל, לוועדת החרבות אשר באמת "הכניסה את הציבור לאוירה" על ידי "יצירת" בשבת - לכלט שעזרו...

ובקשה אחת: נעשה עוד מאמץ נוסף ונחדש את היציאה לשדה לקציר העומר, ודוקא בערב פסח ולא באיזה שהוא "יום נוח" במשך השבוע. כמו שאין אנו רוצים להפריד בין טכס וארוחה על אף אי-הנוחות, כך שייך טכס קציר העומר להרוי של ערב פסח במשק חקלאי, ואין לנתר עליו.

X-X-X-X

ועדת החרבות מודה לצוות פסח, וכן לכל המוסדות וכל החברים שתרמו להצלחת החג, על עבודתם ועזרתם המסורה. תודתם - החג היפה ושמחת הציבור.

מיכל

וד הצחק ש גדול במ טפק שלא ששי הבי פה אני לראו ולהמשיך ויגרשנו לחצאה אני רשמים וא על כוס ח בצרימים, מצט אינס משא נפתרים ז שהצלחתי האם צבאי, כשא על רצוננו מאמץ מבח הבי הורגלתי ו אחת להחו חברה רצון, מבק האם לחייל הגיליים- הק לפגוש את כלט? האם אין בו יוכלו ויבטיח ל ברצו בו נעים ו הרצאה ויה האם הערה פרטי החייל לפי רצונם. עם "הגיליים" להפגש בחדר אנא, המשק ויחד

וראי לא התכוון למה שאמר, אך אין ספק שהנימה בקולו הייתה אמיתית. הצחק שניטה להוסיף לה לא הצליח לחפות על המרידות שצפה וחשפה משהו כל כך גדול במשפט כל כך קצר: "אם גם הערב תהיה הרצאה, אני עוזב את המשק". אין ספק שלא התכוון לכך באמת, כי הוא המשיך לנמק את הצהרתו: "כשאני בא ביום ששי הביתה, אני רוצה לשמוח, לרקוד, להתפרק..."

מה צפה הבעיה: כשאני בא פעם בשבוע הביתה, למה אני מצפה ממנו? מצפה אני לראות את "החברה". לא, לא להפגש באקראי, בדרך, להפטיר שלום נחמד ולהמשיך ללכת; לא לשבת עמהם בשלחן ארוחת הערב עד שיבוא עובד חדר האוכל ויגרשנו משם בשיא האדיבות, באמצע שיחה כל כך מענינת. איני רוצה לבוא להרצאה ולראותם יושבים שקטים, אחד, אחד, ולכל אחד כל כך הרבה לספר לחברו.

אני רוצה לשבת עם כלם יחד, לשיר, או סתם לצ'זבט, לספר בדיחות, להחליף רשמים ואולי אפילו לרקוד. איני היחיד שרוצה בכך, לבד איני יכול לשבת בחדר על כוס חם ולפטפט. אני רגיל בבואי הביתה להתאסף עם כלם באחד החדרים בצריפים, לשוחח, לטפח חוויות, העיקר לראות אחד את השני.

מצטער מאוד אין זה פתרון. עתים עיף בעל החדר, עד כי רמזיו הפיהוקים אינם משאירים מקום לספק בדבר רצונו לישון. החברה מסתלקים אז באי-רצון, נפתרים זה מזה ב"לילה טוב" וחושבים: "זהו! עבר עוד יום ששי בבית. העיקר שהצלחתי להרוג את הזמן".

האם באתי הביתה כדי להרוג את הזמן? אחרי חיי השגרה האפורים מאד במחנה צבאי, כשאני חייב במשך כל השבוע לבצע פקודות, להתאים את עצמי לשאר, להבליג על רצונותי ולכפות עצמי למוסכמות הנראות לי כל כך קטנוניות, אחרי שבוע מאמץ מבחינה פיזית ונפשית, אני כל כך שמח לבוא הביתה!

הבית הקבוצי הוא לא רק חיק המשפחה. הוא אף החברה בה חייתי, אליה הורגלתי ואותה אני אוהב. לכן בחברה זו אני מרגיש צורך ורוצה לבלות, בתוכה ואתה לההנות.

חברה זו, המתקבצת אחת לשבוע, כל אחד מאותו הווי חיים, כל אחד עם אותו רצון, מבקשת אמצעי להגשים רצונותיה. האם אי-אפשר להקים מועדון לחיילים? האם לחיילים הבאים פעם בשבוע הביתה קשה כל כך לסדר מקום מפגש בצוותא עם הגילים הקרובים? האם לא יבואו הרבה יותר במחנה הביתה בידעם שיש להם איפה לפגוש את כלם. האם יחדיו תמיד שמא שוב תהיה הרצאה במשק אשר "תפזר" את כלם? האם יוסיפו להרגיש שהצליחו "להרוג" יום ששי נוסף?

אין ספק שמועדון, אשר יהווה מקום מפגש לחיילים ולגילים הקרובים, אשר בו יוכלו הם "להתפרק" ולהפגש, יהווה מקום משיכה, יבטיח מקום בלוי בערב ויבטיח לחייל הבא הביתה שהנה לבוא ויראה את כלם.

ברצוני שיהיה במשק מין מועדון אשר יהווה מקום מפגש לכל החיילים, שיהיה בו נעים ויבואו אליו ברצון, לכן יהיה בו שמח; שיהיה פתוח "אפילו" אחרי הרצאה ויהיו בו אביזרים שיאפשרו להנעים ערב בצוותא.

האם זו דרישה כל כך מופרזת?

אחד מרבים

X-X-X-X

אמנם מה שמסתבר מהמאמר הנ"ל עוד לא נידון במוסדות, אך אני רוצה להעיר הערה פרטית:

החיילים הם חברי משק והם נהנים מן התכניות המוגשות לחברים כמו כלם, לפי רצונם. אם הם רוצים הווי מיוחד, עליהם לציור אותו, לבד או יחד עם "הגילים הקרובים". לא שאלת המקום היא המכשול המכריע. מי מונע מהם להפגש בחדר האוכל "אפילו אחרי הרצאה".

אנא, יבחרו-נא החיילים מביניהם ועדת ויביאו את הצעותיהם לפני מוסדות המשק ויחד נקבע תכנית פעולה.

יונה גורן

יום ו'

1915, הנמצא

עם מהמא יורה עם ה ממש

של ג לקרא א

והאנ הדבר זמני

חוק בלתי ה

ולעצ עמוק ומקש

להכנ